



DĚKUJEME DOBROVOLNÍKŮM!



Mezinárodní den dobrovolníků (5. 12.) je příležitostí vám, pionýrským vedoucím, instruktorům i všem ostatním, díky jejichž práci a nadšení Pionýr žije, poděkovat ještě hlasitěji než v jiných letech. Protože přes všechno, co se kolem nás děje, jste dokázali úžasné věci, uspořádali povedené akce a děti z našich oddílů stále vědí, že Pionýr je tu pro ně.



DÍKY!



ZAHRAJTE DOBROVOLNÍKŮM!

Připomínáme také tradiční pionýrskou výzvu. Chcete některému dobrovolníkovi jmenovitě poděkovat? Nechte mu ve dnech kolem 5. 12. v jeho oblíbeném rádiu zahrát písničku s věnováním.

ABY TEN PŘÍŠTÍ ROK BYL...

Do skutečného konce roku 2020 sice ještě několik týdnů zbývá, ale k prosincovému vydání Mozaiky ohlédnutí za uběhlým rokem zkrátka patří. A jedno je bez debat, ať už ty zbývající týdny přinesou cokoli, letošní realita byla na hony vzdálená představám, které jsme v předchozích letech spřádali při plánování oslav 30. výročí obnovení samostatné činnosti Pionýra. A totéž nepochybně platí o plánech oddílových, skupinových, nebo třeba o připravovaných velkých společných akcích. Dalo by se tak jistě říct, že rok 2020 přinesl spoustu zklamání. Mnoho z nás si proto asi říká, hlavně aby ten příští rok byl lepší, aby se tomu končícímu podobal co nejméně.

Ale na druhou stranu, letošní rok přinesl také dobrou zprávu o tom, s čím vším se lid pionýrský dokáže vyrovnat a jaké překážky dokáže překonat. Vznikla řada nových aktivit anebo neobvyklých pojetí aktivit tradičních, vzpomeňme třeba jen na Dětskou Portu, která se konala sice na třetí pokus a navíc online, ale prostě byla... Příklady takových aktivit, které vznikly vlastně díky epidemii, se dají najít i v této Mozaice, ať už jde o ty centrální – Výzvy, E-odborky a Babi, dědo, vyprávějte (str. 9 až 13) anebo místní, skupinové (o nich se dočtete na str. 18 a 19).

Je to tak, každá mince má dvě strany. Letošek jistě nikdo v Pionýru netouží opakovat, ale zahrnout celý rok a vše, co přinesl, to také nelze. Takže co si popřát do toho příštího? Kdyby Mozaika mohla mluvit, jistě by vám všem popřála, aby rok 2021 byl plný setkávání s dětmi, akcí, her a výprav, ze kterých bude spousta krásných fotek třeba právě do Mozaiky, ale hlavně nespočet zážitků pro děti.

Jakub

AKTUÁLNĚ K EPIDEMII

PRO AKTUÁLNÍ INFORMACE O EPIDEMII KORONAVIRU A JEJÍM DOPADU NA PIONÝRSKOU ČINNOST SLEDUJTE WEB PIONYR.CZ/EPIDEMIE.

BABI, DĚDO, VYPRÁVĚJTE

Startuje nová Výzva pro všechny, která přivede děti k prarodičům a povídání o Vánocích v době, kdy oni byli dětmi.

9

10, 11

PLNÍ VAŠE DĚTI VÝZVY?

Do plnění Výzev se zapojily už stovky dětí z pionýrských oddílů, jejich snažení a úspěchy vám přiblíží výběr z jejich fotek.

NOVÉ E-ODBORKY

Možnost získat plné odbornosti online se rozšiřuje o další dvě. Představujeme všechny E-odborky i jejich garanty.

12, 13

23

JAK SE V SOUČASNÉ SITUACI PROPAGOVAT?

Jak informovat veřejnost o tom, co děláme pro děti, když se oddíly normálně nescházejí, nejsou fotky z akcí apod.?

PROSINEC 2020

PODĚKOVÁNÍ DOBROVOLNÍKŮM

2

ZPRÁVY A INFORMACE

4–11

Kalendárium akcí

Krátké aktuality

Pionýrský Sedmikvítek – literatura

Zasílatelské Sedmikvítky

Sami o sobě

Babi, dědo, vyprávějte

Plnění Výzev

NÁMĚTY PRO VEDOUCÍ

12–20

Představujeme E-odborky

Průvodce oddíla

Diskuzní fórum

Enviro – ovzduší

Hlavně to nezabílet II. – příklady aktivit

Hromadná distanční akce

Stereotypy

Inspirace z kalendáře

TÉMA MĚSÍCE – ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ

21–23

Představení tématu

Anketa

Evidence 2021

Ochrana osobních údajů

Jak v současnosti propagovat?

NOVÁ TRIČKA

24

CO SE CHYSTÁ

KALENDÁRIUM | nabídkový plán akcí a soutěží

5. 12.	Mezinárodní den dobrovolníků Tradičně spojený s výzvou „Zahrajte dobrovolníkům“.
prosinec 2020	RF Pionýrského Sedmikvítku – Tance , Holešov, PS Dr. Mirko Očadlíka Soutěž probíhá zasilatelskou formou, termín vysílání na webu bude upřesněn.
20. 2. 2021 *	RF Pionýrského Sedmikvítku – Výtvarná část , Holešov, PS dr. M. Očadlíka Holešov, SVČ TYMY
20. 3. 2021 **	Bližší informace na sedmikvitek.pionyr.cz .
28. 2. 2021 *	RF Pionýrského Sedmikvítku – Clona , Plzeň, PIKOP Bližší informace na sedmikvitek.pionyr.cz .
20. 3. 2021	RF Pionýrského Sedmikvítku – Melodie , České Budějovice, JČKOP Bližší informace najdete na webu melodie.pionyr.cz .
20. 3. 2021	Florbalový turnaj pro amatérská družstva , Mladá Boleslav, 1. PTS Táborník Mladá Boleslav Bližší informace budou zveřejněny na webu pionyr.cz .
27. 3. 2021	O Putovní pohár Zlaté růže – uzlařská soutěž , Jindřichův Hradec, JČKOP Bližší informace budou zveřejněny začátkem roku 2021 na pionyr.cz/JihoceskaKOP/o-putovni-pohar-zlate-ruze/ .
31. 3. 2021 *	Soutěž technických dovedností , Holešov, PS dr. M. Očadlíka Holešov, SVČ TYMY
24. 4. 2021 **	Bližší informace budou zveřejněny na webu pionyr.cz .
17. 4. 2021	RF Pionýrského Sedmikvítku – Divadlo , České Budějovice, JČKOP Bližší informace na divadlo.pionyr.cz .
24. 4. 2021	Český pohár v ringu , Mladá Boleslav, 1. PTS Táborník Mladá Boleslav Bližší informace budou zveřejněny na webu pionyr.cz .
14. – 16. 5. 2021	RF Pionýrského Sedmikvítku – Dětská Porta , Kroměříž, OZKOP Bližší informace na detskaporta.cz .
31. 5. 2021 *	RF Pionýrského Sedmikvítku – Literární část , Kroměříž, OZKOP Bližší informace na sedmikvitek.pionyr.cz .
12. 6. 2021	„O štít města Mladá Boleslav“ – soutěž v plastickém modelářství , Mladá Boleslav, 1. PTS Táborník Mladá Boleslav Bližší informace budou zveřejněny na webu pionyr.cz .

Uvedené termíny jsou stanovené předběžně a mohou se měnit. Informovat vás budeme např. na www.pionyr.cz/epidemie.

Výkonný výbor ČRP při svém mimořádném jednání rozhodl o tom, že z důvodu zhoršující se a zcela nepředvídatelné epidemické situace neproběhnou v roce 2021 dvě tradiční akce: Ledová Praha a koncert Děti dětem.

* uzávěrka pro zasílání soutěžních prací ** vyhlášení výsledků

PIONÝRSKÉ NOVOROČENKY A KALENDÁŘE 2021

PŘEDOBJEDNÁVKY NA EMOSKA.PIONYR.CZ.

KALENDÁŘÍKY A PF BUDOU DLE PŘEDOBJEDNÁVEK ROZESLÁNY, JAKMILE BUDOU K DISPOZICI Z VÝROBY.

ANKETA K X. VZP

Před pár dní odešel z Ústředí Pionýra odkaz na anketu k X. VZP. Adresátem byli všichni vedoucí pionýrských skupin. Možná se mnohým může zdát, že je to brzy. Vždyť do VZP je ještě rok. A vlastně není jisté, zda se VZP vůbec uskuteční. Přesto si myslím, že už není času nazbyt. Například otázka, zda bude jednání jednodenní či dvoudenní, je poměrně důležitá pro přípravu. V případě dvoudenního jednání

bude potřeba zajistit například ubytování, nebo program druhého dne. V této chvíli potřebujeme pomoci od vás – skupinových vedoucích. Ve vašich e-mailových schránkách máte odkaz na malou anketu, kterou jsme pro vás připravili. Věřím, že najdete chvíli času a odpovíte do konce listopadu na pár otázek. Děkujeme za pomoc.

Dušan Pěchota,

předseda obsahové komise X. VZP



SLEDUJTE ÚSTŘEDNÍ KANÁL

Připomínáme „Ústřední kanál“, který přináší videa s aktuálními informacemi o situaci a jejím vlivu na život našeho spolku. Sledovat ho můžete přímo na Youtube kanálu Pionýra, odkaz se objeví vždy také ve facebookové skupině Pionýr (official).

Součástí vysílání je každý týden také losování výherců Výzev (o kterých se více dozvíte na stránkách 10 a 11).

Pokud máte náměty nebo otázky, na které byste chtěli dostat ve videu odpověď, pište na pionyr@pionyr.cz.

STRUČNÉ ZPRÁVY Z NEMOVITOSTÍ

Hurá, adaptace Žumberka je hotová. Pětiletý projekt podpořený MŠMT se podařilo zdárně uzavřít. V nejbližších dnech dojde k jeho dovybavení a můžeme to spustit. Informace o možnostech pronájmu najdete na stránkách Pionýra v sekci nemovitosti. Možná je na místě připomenout trochu historie tohoto místa.

Žumberk u Nových Hradů leží třicet kilometrů od Českých Budějovic ve směru jihovýchodním. Ves Žumberk (Sonnberg) byla založena v polovině 13. století. V jejím držení se střídali opatě rožmberského kláštera ve Vyšším Brodě, sami Rožmberkové, a zejména několik rodů nižší české šlechty. Koncem 15. století byla v Žumberku vystavěna rozložitá, kamenná, pozdně gotická tvrz, jež dalšími stavebními úpravami koncem 16. a počátkem 17. století získala vzhled renesančního zámku. Jindřich Pouzar z Michnic (příslušník jednoho z rodů české nižší šlechty) zde pobýval v letech 1549–1600 a zdejší tvrz pro něj byla hlavním, a tudíž i reprezentativním sídlem. Pravděpodobně v letech 1612–1615 nechal nový majitel žumberského panství Theobald Höck (roku 1605 povýšený na rytíře ze Zweibrückenu) tvrz s historickým jádrem vesnice obehnat hradební zdí se šesti baštami. Od roku 1618 však na Žumberku již šlechta nesídlila; tvrz, bašty i celý areál začaly být využívány k jiným účelům a postupně se dostaly do téměř dezolátního stavu. Rozsáhlá památková rekonstrukce tvrze začala v roce 1969

a byla ukončena (spolu s obnovou jižního úseku hradebních zdí) roku 1974, kdy byla také zpřístupněna veřejnosti. V 90. letech 20. století postupně došlo k rekonstrukci všech pěti dochovaných původních bašt i k znovuoobnově vodní nádrže v údolí pod tvrzí. Na tyto práce poté navázala kompletní oprava jihozápadního úseku hradební zdi.

(muzeumcb.cz)

ESPERO

Použiji slova ze známé pohádky – Voláme třikrát sláva a tři dny se radujeme. Díky dotaci z MŠMT právě probíhá rekonstrukce fasády hlavního objektu. Myslím, že letos jsme na Esperu pokročili o obrovský skok dopředu. Nové podkroví, nová střecha a teď i fasáda. Ten dům si to opravdu zasloužil. Věřím, že

nájemníci, kteří tam byli v letech předchozích, teď budou mile překvapeni. Součástí dotace byla i elektrocentrála, což znamená, že na Esperu končí dlouhá a tmavá zimní dny bez elektřiny, při každém fouknutí větříku. Stačí přehodit spínač a máme světlo, teplo, vodu... No, ale romantika dostala trošku na „frak“. Představte si zasněženou krajinu, svíčky...

Ne, jsem rozhodnutý. Beru teplo a světlo.

Dušan



LITERÁRKY JSOU VYHODNOCENY

Literární soutěž Pionýrského Sedmikvítku pro rok 2019/2020 má své vítěze. Čtyřčlenná porota posuzovala celkem 43 prací, které byly do soutěže zaslány od pěti subjektů ze tří krajů. Nejúspěšnějším vysílatelským subjektem byla Jihočeská krajská organizace Pionýra, kde tři ze šesti zaslaných prací získaly umístění (2x 1. místo a 1x 2. místo). Nejvíce soutěžních prací zaslala Pionýrská skupina Zborovice – bylo jich 21, což je téměř polovina všech soutěžních příspěvků. I pro tento ročník bylo zvoleno jednotné téma, tentokrát to byla Pionýrská chemie. A komu se s prvky z naší chemické tabulky povedlo pracovat nejlépe? To si přečtete na následujících řádcích.

POEZIE

Do této soutěžní oblasti bylo zasláno celkem sedm prací od tří soutěžících. Nejvíce porotce oslovil Jakub Valenta z Jihočeské krajské organizace Pionýra se svou básní, kde poukázal na hrozbu přetechnizovaného světa a možné následky pro společnost. Druhé místo obsadila Adéla Štolfová z Pionýrské skupiny Zborovice a třetí místo Nikola Kýzlová z Pionýrské skupiny Dravci, kterou do soutěže vyslala Ústecká krajská organizace Pionýra.

PRÓZA

Ve dvou kategoriích porotci posuzovali celkem devět prací od osmi soutěžících. V kategorii C, kde soutěží děti do 12 let, získal první místo Petr Kvěch z Jihočeské krajské organizace Pionýra. Druhé místo obsadil Matouš Kytlica a třetí místo Jan Šiška, oba ze Základní školy Komenského v Kroměříži.

Ve věkové kategorii D obsadila první místo Kristýna Janscheová z Pionýrské skupiny Dravci, kterou do soutěže vyslala Ústecká krajská organizace Pionýra. Na druhém místě skončil Jan Zábranský, jehož práci zaslala Jihočeská krajská organizace Pionýra, a třetí místo obsadila Beáta Nováková z oddílu Mláďata ze Zborovic.

KOMIKS

Do této oblasti bylo zasláno nejvíce soutěžních příspěvků – 27 prací od 25 soutěžících. V této oblasti byly zastoupeny i dvě nejmladší věkové kategorie. A jak dopadlo hodnocení porotců? V nejmladší věkové kategorii uspěli Jakub Novotný, Dominik Štěpánek a Šimon Pospěch z pionýrské skupiny Zborovice. V kategorii B (8–9

let) se na prvním místě umístila Adéla Mikulenková z PS Zborovice a druhé místo osadila Viktorie Žohová z oddílu Zárybáci, který pracuje při 2. pionýrské skupině Julia Fučíka Kroměříž.

Nejvíce soutěžních příspěvků se sešlo ve věkové kategorii C (10–12 let), kde první místo obsadila Emílie Zdeňka Kalenda z PS Zborovice, druhé místo patřilo Marii Škrabalové ze ZŠ Komenského Kroměříž a třetí místo Lence Dostálové opět z PS Zborovice. V kategorii D bylo uděleno první místo Dítě Novákové z oddílu Mláďata z PS Zborovice.

Soutěžní ročník 2019/2020 je uzavřený, diplomy a odměny míří k oceněným soutěžícím, kterým k jejich úspěchu blahopřejeme. Výsledkovou listinu a bližší informace najdete na sedmikvitek.pionyr.cz.

A jedeme dál. Před námi je nový ročník a už teď se pořadatelé z Olomouckozlínské KOP těší na soutěžní příspěvky, které budou na téma Planeta, na které žijí.

BUDOUCNOST LIDSTVA

Jakub Valenta (PS Čestice–Podlesáci)

Budoucnost lidstva je to, co bude, znečištění odpadem a technika všude.

Karel Čapek, ten to věděl, dobře nám to předpověděl.

Viděl všude roboty, počítače, tablety a rakety. Ta myšlenka se mu líbila, trochu ho však zděsila.

Otázku si položil: „Může robot ublížit?“ Varoval nás před hrozbou a skončil jednou prosbou.

Prosím, pane robote, omezte své působení, ponechte nám lidské dění! Ať si spolu povídáme, techniky tu méně máme a o to víc se objímáme.



SEDMIKVÍTKY MŮŽEME PĚSTOVAT I DOMA

Každým rokem, právě teď na podzim, začínají rozkvétat v jednotlivých oblastech naší republiky Pionýrské Sedmikvítky. Letos zatím jejich čas nenastal. Může za to nouzový režim a hlavně všudypřítomný covid. Ale nevzdávejme to a nechme prozatím vykvést naše Sedmikvítky alespoň doma.

ŘEKNĚTE DĚTEM, ŽE MOHOU TVOŘIT Z DOMOVA

Kulturně-umělecká soutěž, kterou Pionýr pořádá už více než čtvrtstoletí, má kromě prezenčních soutěží Dětská Porta (Pozn.: jde to i distanční formou, ale o tom jsme psali v minulém vydání Mozaiky), Melodie, Tance a Divadlo i tři zasilatelské soutěže a to je právě příležitost, kterou můžeme využít teď, kdy se nemůžeme s oddílovými dětmi scházet. Zkuste se s dětmi do těchto zasilatelských soutěží zapojit. Napište jim o Sedmikvítku a vyzvěte je, aby zkusily něco vytvořit. Fantazii se opravdu meze nekladou.



CLONA

V dnešní době, kdy je možné pořídit kvalitní fotografie i na mobilní telefon, je tato otevřená korespondenční soutěž v oblasti foto jako stvořená pro ty, kdo rádi fotí. I když je určena hlavně dětem a mládeži do 18 let, mohou se jí účastnit i zájemci starší – takže soutěžit může celý oddíl. Kategorie jsou tematicky především zaměřeny na volnočasové aktivity dětí. Jsou to Pionýrský úsměv (portrét); Tábořky, schůzky, výpravy; Příroda a životní prostředí a jedna speciální kategorie s názvem Extra, protože její téma se v každém ročníku mění.

Clona má ještě jednu zvláštnost, je vyhlášována internetová Cena veřejnosti, kdy jsou všechny došlé snímky vyvěšeny na facebooku Pionýra a zájemci mohou hlasovat pomocí tlačítka „To se mi líbí“.

Termín pro zaslání příspěvků do nejbližšího republikového finále je 28. února 2021.

VÝTVARNÁ ČINNOST

Soutěžní oblast „Výtvarná činnost“ je otevřená pro jednotlivce i kolektivy. Nezávislá porota hodnotí výtvarné práce různých technik dle vlastních nápadů a návrhů (dvourozměrné), výrobky z keramiky a trojrozměrné výtvarné práce – šperky, doplňky oděvů, sochy, apod. Když funguje pravidelná oddílová činnost, je možné zapojit do výroby společného díla všechny děti, někteří tvoří, jiní mohou vybarvovat a další třeba zaznamenávají, jak společné dílo vzniká. Teď se sice jako oddíl nepotkáváte na schůzkách, ale zkuste svým oddílovým dětem navrhnout, ať vytvoří nějaké výtvarné dílo na zadané téma doma. Nebo se můžete na on-line schůzce domluvit na společném díle, kdy každý doma vyrobí to, co si domluvíte, a potom můžete, až to bude možné, celé dílo dohromady sestavit.

Termín pro zaslání příspěvků do republikového finále je 20. února 2021.

LITERÁRNÍ ČÁST

Literární soutěž Pionýrského Sedmikvítku je také korespondenční. Jiná forma ani není možná, protože některé příspěvky jsou dost rozsáhlé a jejich vyhodnocení zabere porotě více času. Zapojit se mohou jednotlivci i kolektivy. Přihlásit lze více literárních forem, jako povídky, pohádky, básně, komiksy.

Termín pro zaslání příspěvků do republikového finále je 31. května 2021.

Tip:

Zahrajte si hru a zkuste vytvořit společné oddílové dílo na dálku. Nechte každého člena oddílu napsat kus příběhu. Domluvte si systém, jak si budete dílo předávat a postupovat v jeho tvoření.

CO MAJÍ CLONA, LITERÁRKY A VÝTVARKY SOLEČNÉHO

Je to jednotné téma. Pro letošní ročník je to Planeta, na které žijí. I když si možná na první pohled řeknete, že je to úzké téma, opak je pravdou. Stačí jen popustit uzdu fantazii a můžete se z naší planety



Země dostat na planetu Pionýr nebo se vydat na výlet za Malým princem. Každý z nás můžeme mít svojí planetu, která je něčím zvláštní, stačí jen začít snít a pak už jen svým snům dát výtvarnou, literární nebo fotografickou podobu.



LETOS NA REPUBLIKU PŘES KOPKU

Soutěžní příspěvky budou v letošním roce zasílány přes krajské organizace Pionýra. Na některých KOPkách už oblastní kola Pionýrského Sedmikvítku probíhají, jinde je to příležitost tuto aktivitu rozjet. Uspořádat zasilatelskou soutěž není zase nic tak složitějšího. Zkuste se u vás na KOPce dohodnout, do kdy bude možné zaslat soutěžní práce (tady pozor, abyste to stihli ještě před republikovými termíny jednotlivých soutěží), kam je budete zasílat, a pak sestavte porotu, která soutěžní práce vyhodnotí a doporučí těm úspěšným postup do republikového finále. Pak už jen stačí úspěšné práce zabalit (v případě výtvarných prací) nebo naskenovat či zaslat v elektronické podobě (Literární část a Clona) organizátorům republikových finále. Bližší informace, soutěžní řády, propozice a termíny oblastních a republikových kol najdete na sedmikvitek.pionyr.cz.



VEDOUcí SDÍLELI ZKUŠENOSTI S DISTANČNÍ ČINNOSTÍ ODDÍLŮ

Desítky nápadů k distanční činnosti zazněly na on-line setkání vedoucích a instruktorů z pražských pionýrských skupin. Nasazení vedoucích nepolevuje, v činnosti oddílů se snaží pokračovat různými nápaditými formami.

Protože na návrat k plnohodnotné běžné činnosti to ještě chvíli nevypadá, setkali se v neděli 15. listopadu přes dvacet vedoucích a instruktorů z celkem dvanácti pionýrských skupin, aby si vyměnili zkušenosti z distanční činnosti, která v probíhá v jednotlivých oddílech.

V průběhu večera se nejprve probíral aktuální vývoj situace a výhled toho, co nás může v nejbližší době čekat s ohledem na nový systém opatření, zveřejněný Ministerstvem zdravotnictví. Potom schůzka pokračovala představením materiálů, které pro oddíly i jednotlivce připravil

centrálně Pionýr - E-odborky, Výzvy, metodické listy i další.

Hlavní část setkání ale patřila představení konkrétních činností, aktivit a projektů, které v pražských pionýrských skupinách probíhají nebo probíhaly, a kterými se mohli inspirovat ostatní. Probíralo se také, co komu funguje nebo nefunguje na on-line schůzkách, bavilo se o možnostech propagace a zapojování veřejnosti do připravených aktivit i o dalších místech, kde hledat nápady a náměty pro další distanční činnost. Závěr schůzky využili někteří účastníci k prodiskutování

konkrétních problémů, kterým při přípravě distanční činnosti čelí na svých pionýrských skupinách.

Máme radost, že i přes stávající omezení tolik vedoucích a instruktorů dále rozvíjí činnost ve svých oddílech a že se snaží pro oddíly najít v této situaci co nejvíc příležitostí. I tak si ale všichni přejeme, abychom se co nejdříve mohli zase potkávat na akcích fyzicky.

Za Výkonný výbor Pražské organizace Pionýra
Ondra Machulda

ÚSPĚŠNÝ ROK 2020 V PS JEŠTĚŘ

Rok 2020 se pro nás, v PS Ještěř, stal rokem úspěšným i přes situaci, která ve světě panuje. Proč? Získali jsme hned několik finančních příspěvků a rádi bychom vás o tom informovali a našim podporovatelům tímto poděkovali nejen za nás, ale také za děti, které se účastní našich akcí.

První náš úspěch byl v zaměstnaneckých grantech skupiny ČEZ, která nám skrze svou nadaci udělila grant v hodnotě 30 tisíc korun na zajištění našeho projektu Šance pro Ještěř 2020.

Významnou podporu jsme také získali pro náš další projekt Šance pro děti 2020. Částkou 50 000 korun podpořil náš projekt Moravskoslezský kraj a významnou



měrou přispěla společnost Hyundai Motor Manufacturing Czech s.r.o., jež projekt podpořila částkou 20 tisíc korun.

Dalším podporovatelem v letošním roce je MŠMT, které nám, prostřednictvím spolku Pionýr, poskytlo na rok 2020 dotaci na zajištění oprav naší základny v celkové hodnotě

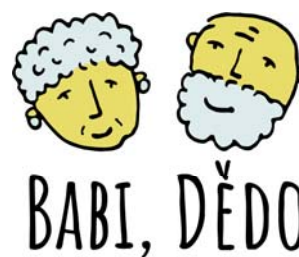
120 tisíc Kč. Této obrovské podpory si velmi vážíme a zavazuje nás k tomu, abychom stále tak dobře pracovali s dětmi, jako doposud.

V 7. výzvě programu „Vy rozhodujete, my pomáháme“ nadačního fondu Tesco jsme pak vyhráli 32 tisíc korun, za které jsme mohli opravit naši táborovou kuchyni, za což jsme moc vděční.

Závěrem děkujeme našim stálým podporovatelům, kteří nám přispívají na zajištění pravidelné činnosti naší organizace. Jsou to Městský obvod Svinov a Statutární město Ostrava.

za Vedení Pionýrské skupiny Ještěř
Aleš Ovesný, hospodář

BABI, DĚDO, VYPRÁVĚJTE... ANEB VÝZVY PRO VŠECHNY



Možná jste si všimli, že jsme v magickém čase ve středu 11. 11. v 11 hodin a 11 minut spustili další – nový projekt. Je založen na úkolech pro děti a není jen na naše členy, ale i na jejich kamarády či sourozence, je prostě pro všechny děti, které se chtějí zapojit.



PRVNÍ VÝZVA PRO VŠECHNY JE LITERÁRNÍ A JE POD HESLEM BABI, DĚDO, VYPRÁVĚJTE...

Děti tráví teď u prarodičů více času, doba je teď prostě taková, tak proč toho nevyužít k popovídání a vlastně i výměně zkušeností?

Děti si povídají s dědečkem nebo babičkou nebo klidně oběma o tom, jak vypadaly

Vánoce, když oni byli malí. Může to být příběh, který prožili, může to být povídání o tom, jak jejich Vánoce vypadaly, to už necháme na dětech a jejich zvědavosti, co se od prarodičů dozví. Příběh pak sepiší a můžou ho kombinovat i se svým, jak tráví Vánoce nyní.

Forma, jakou pro příběh zvolí, je na nich, mohou ho doplnit obrázky, dopisem Ježíškovi nebo čímkoliv, co je napadne, základem je ale vyprávění o Vánocích, o Vánocích jaké zažívali prarodiče dětí.



Co ale, když někdo prarodiče nemá?

Nevadí, nemají-li děti prarodiče vlastní, mohou si nějakého „půjčit“, a to ať už formou dobrovolnických aktivit v domovech seniorů anebo třeba babičku od kamaráda, se kterým se potkávají.

Kolik mají děti času?

Času je dost, děti mohou tvořit až do 31. 12. Pokud budou mít své literární dílo dříve, mohou ho samozřejmě poslat kdykoliv, 31. 12. je nejzazší termín. Hotové práce předají děti svým oddílovým vedoucím, kteří je nejpozději do 6. 1. 2021 zašlou na vyzvy@pionyr.cz.

Možná příležitost

Času je ale dost, tak proč jej nevyužít více? Děti mohou oslovit i své kamarády nebo sourozence k sepsání jejich literárního díla a pak i jejich příběhy poslat svému vedoucímu. Vedoucí tak může využít i příležitosti náborového charakteru. ☺

Odměna?

Ano, i odměna čeká. Pro všechny děti bude odměnou vydání jejich příběhů ve speciální edici, kterou se pak mohou pochlubit třeba právě babičce nebo dědečkovi, a to i tomu půjčenému. ☺ Navíc na tři vylosované děti čeká originální odměna.

Tak neváhejte a motivujte své děti k zapojení.



PROJEKT BABI, DĚDO ANEB VÝZVY PRO VŠECHNY...

První výzva, jak již bylo řečeno, je literární. Další výzvy, které nás čekají, se tematicky od této první budou lišit. Každá bude originální a všechny mají něco společného.

A už vás možná napadlo, že název Babi, dědo... není náhodný. Propojkou projektu jsou totiž právě mezigenerační vztahy a jejich posílení. Oni se od sebe totiž děti a jejich prarodiče (a to i ti půjčení) mohou le-dacos dozvědět a mohou se i všelicos naučit. A o tom,

že to bude občas pořádná výzva, není pochyb.

Na další Babi, dědo aneb Výzvu pro všechny se můžeme těšit už na začátku roku, ale nyní si děti můžou nechat vyprávět o Vánocích, vánočních zvycích a příbězích z dob před pár desítkami let. Určitě se dozvedí něco zajímavého.

Záleží ale i na vás, oddílových vedoucích, vás totiž nejvíce potřebujeme, abyste dětem tuto Výzvu pro všechny představili, abyste je motivovali a pokud budou potřebovat, abyste jim poradili. Děkujeme.

Více se dozvíte na www.pionyr.cz/babidedo



PLNÍ VAŠE DĚTI VÝZVY?

Výzvy jsou projektem pro naše oddílové děti, zapojit se můžou všichni, kdo je chtějí plnit. Mohou si vybrat jednu z výzev nebo klidně všechny tři. ☺ Každý týden pro vás přinášíme tři nové výzvy, které jsou ochutnávkou z pionýrských odborek. Střídají se tak jednotlivé výzvy z Kutíla, Zdravotníka, Kuchaře, Organizátora her, Piokačera, Výtvarníka, Sportáka, Redaktora, Fotografa, Kulturního fandý, Ochránce přírody a Táborníka.



Výzvy vždy běží od pondělí do neděle. O tom, že děti výzvu splnily, informují svého vedoucího oddílu. Ten předává informaci o splnění na vyzvy@pionyr.cz, čas má vždy do středy následujícího týdne. Více na: www.pionyr.cz/eodborky

A JAK SI ZATÍM S VÝZVAMI DĚTI PORADILY?

1. TÝDEN 19. 10. - 1. 11. 2020

**SKÁKÁNÍ
PANÁKA ZE SPORTÁKA,
KDE BYLO ÚKOLEM
NAKRESLIT SI PANÁKA
A ZASKÁKAT SI
NA NĚM.**



**KRESLENÍ
KOMIKSU
Z VÝTVARNÍKA, ZDE
DĚTI KRESLILY KOMIKS
PŘEDEVŠÍM O TOM,
JAK SE TĚŠÍ
NA SCHŮZKY.**



**PŘÍPRAVA
POMAZÁNKY
Z KUCHAŘE BYLA
NĚCO PRO MLSOUNY,
ÚKOLEM BYLO NAJÍT
SI RECEPT A PŘIPRAVIT
POMAZÁNKU.**



2. TÝDEN 2. - 8. 11. 2020

LOVENÍ KEŠKY
Z PIOKAČERA.
ÚKOL BYL JASNÝ
A OD NĚKTERÝCH
ÚČASTNÍKŮ JSME SE
DOZVĚĎELI, ŽE KEŠKU
LOVILI ÚPLNĚ
POPRVÉ.



PŘI VÝZVĚ
Z KULTURNÍHO FANDY
DĚTI KRESLILY PLAKÁT,
KTERÝM NÁS ZVALY
NA NĚJAKOU
PAMÁTKU.



TŘÍDĚNÍ ODPADU
Z OCHRÁNCE PŘÍRODY
BYLO PRVNÍM ÚKOLEM, KTERÝ
NEPROBÍHAL POUZE JEDEN
DEN, DĚTI TOTIŽ MĚLY ZA ÚKOL
POCTIVĚ TŘÍDĚNÍ ODPADU
ALESPOŇ PO
TŘI DNY.



3. TÝDEN 9. - 15. 11. 2020



ZACVIČ SI –
TENHLE ÚKOL ZE
SPORTÁKA BYL UŽ DRUHÝ,
KTERÝ PROBÍHAL VÍCE DNÍ,
BĚHEM TÝDNE SI TOTIŽ DĚTI
MĚLY ZACVIČIT ALESPOŇ
V PĚTI DNECH.



ÚKOL
Z FOTOGRAFA,
UDĚLAT PODZIMNÍ
FOTKU, ZAVEDL DĚTI
VEN. TAM MĚLY HLEDAT
PODZIMNÍ NÁMĚT
A TEN PAK
VYFOTIT.



ZORGANIZUJ
SOUTĚŽ BYLA
VÝZVA Z ORGANIZÁTORA
HER, PŘI KTERÉ DĚTI
PŘIPRAVILY SOUTĚŽ
MEZI ČLENY
RODINY.



E-ODBORKY SE ROZRŮSTAJÍ

V minulém vydání Mozaiky Pionýra jste si určitě všimli, že byly spuštěny e-odborky Kuchař a Fotograf. Tyto e-odborky samozřejmě stále běží, ale aby toho nebylo málo, rozbíhají se další dvě, které si budete moci splnit – Ochránce přírody a Výtvarník. Pojďme si všechny e-odborky i jejich garanty krátce představit.



KUCHAŘ

Už několik týdnů běží e-odborka Kuchař, která vychází z pionýrské odborky stejného jména. Můžeš ji plnit prostřednictvím Google Classroom. V průběhu plnění se naučíš, jak správně uskladnit potraviny, vyzkoušíš si zdobení jídel, sestavíš jídelníček na víkend pro svou rodinu a nakonec se podělíš o váš oblíbený rodinný recept. Neboj se, pokud nejsi ve vaření úplně zblhlý/á, celou odborkou tě provede Anička, která tu bude vždy pro tebe, když si s něčím nebudeš vědět rady. V současné době je do e-odborky zapojeno 30 dětí. Budeš další? Podívej se jak postupně plní odborku ostatní děti.

Anička se představuje

Pracuju na Ústředí Pionýra. Často si doma vařím a vaření rozumím. Až budeš potřebovat u odborky Kuchař s něčím pomoci, můžeš se na mne s plnou důvěrou obrátit na aniccka@pionyr.cz, případně mi můžeš taky zavolat, ráda si na tebe udělám čas – +420 720 374 170.



Anička



ilustrační foto: Plnění E-odborky Kuchař



Labutě: Kryštof Vaněk (TYMY Holešov)



Pavučina: Eliška Jandová (PS Horní Bříza)



Ohňostroj: Matěj Zíka 63. (PS Sosna)



FOTOGRAF

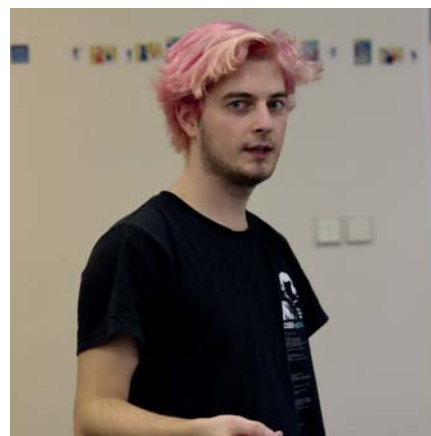
Odborka Fotograf je jedna z těch trochu složitějších, ale přeci jen se dá plnit z domova a jeho blízkého okolí. Pro základ ti stačí jakýkoli fotoaparát, který umožňuje nějaké vlastní nastavení, a samozřejmě trocha kreativity – při správném nastavení se dá totiž vyfotit opravdu cokoli, a to i tak, aby to dokázalo zapůsobit. Fantazii se prostě meze nekladou.

Pokud se rozhodneš E-odborku Fotografa začít plnit, čeká tě spousta lehčích i náročnějších úkolů, díky kterým se dozvíš, jak takový foťák funguje a co všechno s ním pak dokážeš. Od úplného základu, jak foťák držet, přes základní nastavení až po pokročilé funkce – to vše je obsahem odborky a věřím, že to s pomocí dokážeš, ať jsi prcek nebo přerostlík.

Naučíš se důležité pojmy, jako je clona, závěrka nebo ISO, taky jak foťák držet v ruce a jak se k němu správně chovat, aby nedošlo k nějakému poškození. Zkusíš si taky základní úpravu fotek (oříznutí, otáčení...) nebo tvorbu portfolia. Těším se na tebe!

Matěj se představuje

Jmenuji se Matěj a fotím. S foťákem mě občas můžeš potkat na nějaké velké pionýrské akci. Když na to mám čas, rád fotím i sám pro sebe. Některé moje fotky můžeš najít v mém portfoliu, které poslední dobou bohužel moc nestíhám doplňovat – www.portfolio.zikovi.eu. Jsem průvodcem odborky Fotograf a rád s plněním pomůžu i tobě. Stačí mi napsat na e-mail matej@pionyr.cz.



Matěj



OCHRÁNCE PŘÍRODY

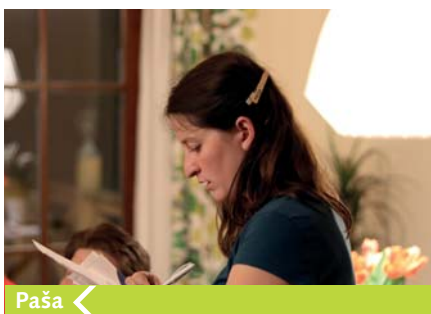
Každého, kdo se rozhodne pustit do E-odborky Ochránce přírody, čeká pět témat týkajících se ochrany přírody: chráněná území, odpady, živočichové, rostliny a chování v přírodě. Každé téma obsahuje několik rozličných úkolů, které se plní od počítáče, z louky i lesa.

A co čeká toho, kdo se pro odborku rozhodne? Vyrazit do nejbližšího chráněného území a něco o něm zjistit, zvládnout dát život již nepoužívané věci, dokázat omezit množství odpadu i ho zvládnout vytřídit, vyrazit nasbírat plody dřevin, postarat se o živou rostlinku, poznat stopy zvířat, postavit domeček zvířeti a taky několik poznávaček pomocí zábavných kvízů. Tak co, pustíš se do toho?

Paša se představuje

Říkají mi Paša a v přírodě jsem jako doma. ☺ I díky nadšení z přírody, které jsem získala nejen v oddíle, jsem vystudovala Ochranu přírody na vysoké škole, kde nyní aktuálně učím i dělám výzkum krajiny. Z české krajiny jsem nadšená pokaždé, když do ní můžu vyrazit, a užívám si každý její detail. I tobě bych chtěla umožnit přírodu pořádně poznat.

Psát mi můžeš na: pasa.pokorna@gmail.com.



Paša



i ilustrační foto: z činnosti oddílu Brabrouci



VÝTVARNÍK

Zajímá tě výtvarné umění? Bavi tě kreslit a tvořit z nejrůznějších materiálů? Pak jsi tu správně. Pojď si do mých výtvarných dílen splnit odborku výtvarník. Vyzkoušíš si výtvarné techniky, dozvíš se něco o výtvarnících. Já ti budu radit, ukazovat a pomáhat, když si nebudeš s něčím vědět rady.

Marcela se představuje

Jmenuji se Marcela, jsem vedoucí pionýrské skupiny a oddílu. Ve volných chvílích, kterých mám velmi málo, se věnuje svému koníčku – výtvarné činnosti. Oddíl, který vedu, aspoň jednou za měsíc výtvarničí. Až budeš potřebovat s něčím pomoci, stačí napsat na marcela.hrdlickova@seznam.cz a já ti ráda poradím nebo pomůžu. Těším se na každého nadšeného výtvarníka.



Marcela

ilustrační foto: Sedmikvítek - Výtvarná činnost



BUĎME SVORNI! ŽLUTÁ JE BARVA NAŠE. NEVYZRAĎME NIC, CO VÍME! MLČENLIVOST CHRÁNÍ NÁS!

Jistě poznáváš slavná hesla, kterými zahajovali Vontové své tajné rokování v knize Jaroslava Foglara Záhada hlavolamu. Foglar měl velký cit pro rituály, tradice, symboliku, hesla; a uplatňoval je při vedení svého oddílu i v četných svých knihách, které se tím staly velmi oblíbenými. Pojďme se na tradice, symboliku a rituály trochu blíže podívat.

Tradice nás propojují s minulostí a živá minulost posiluje naši sounáležitost. Tato věta platí v jakémkoli společenství. Určitě máš doma řadu památek na své blízké, možná i nějaké předměty, které se ve tvé rodině dědí celé generace. Jistě ses už někdy vrátil na místa, kde jsi prožil krásné chvíle, a zavzpomínal. Tradice mají rodiny i celé národy. Co jiného jsou Vánoce, Velikonoce a další svátky.

TRADICE U NOVÝCH I STARŠÍCH ODDÍLŮ

Také oddíl potřebuje tradice. Máme tradiční výpravy, oddílová místa a zvyky, máme svoji historii. Díky tradici cítí děti v oddíle, že patří k nějakému celku. Oddíl své tradice buduje od svého vzniku, což má pár drobných zádrhelů. Mladý oddíl nemá historii, vznikl nedávno, jeho tradice jsou v zárodku. Zdánlivě tedy není na co navazovat. Nicméně oddíl někdo zakládá, jeho vedoucí mají svoji historii, mohou přenést nějaké tradice, které sami zažívali jako děti v jiných oddílech. Ještě zajímavější může být, když oddíl naváže na historii místa, kde vzniká. Tento princip mohou použít i oddíly existující už nějakou dobu. Mezi naše ideály patří Paměť, takže zájmat se o historii místa, kde žijí, vedu svůj oddíl, by mělo být pro pionýry přirozené. Zkus se svým oddílem zapátrat třeba po oddílech, které ve vašem místě působily dříve (nemusí být nutně pionýrské), případně po dalších zajímavostech z historie působiště tvého oddílu. Budeme rádi, když nám o vašem pátrání a jeho výsledcích napíšeš (na mozaika@pionyr.cz).

Další zádrhel čeká naopak na dlouho existující oddíly, ty se zase snadno v tradicích utopí. Tradice se pro děti pak mohou lehce stát mrtvou nezáživnou historií. Je tedy třeba tradice nejen dodržovat, ale udržovat je živé. Zdánlivě si to odporuje, živé věci se přece mění a to pak už není historie. Jenže ve skutečnosti je to právě ten aspekt, který pomůže dodržování tradic. Pokud se cítíme součástí té historie, pak zůstává historie součástí našeho života, pokud ne, stane se mrtvou a následně zapomenutou. Jednoduchým příkladem budiž třeba Stanley Cup. Snad znáš pohár pro vítěze NHL. Každoročně na něm přibude štítek se jmény hokejistů, kteří pohár vyhráli. Trebaže tedy většinu jmen na poháru dnes už málokdo zná, pohár samotný je slavný, tradice živá. Až se jednou přestanou umísťovat nové štítky, pohár se nejspíš přesune do muzea a budeme si jej prohlížet stejně jako masku Tutanchamona. I naše oddílové tradice potřebují občas změnu, musíme umožnit členům oddílu zanechat v nich i svůj otisk.

SYMBOLIKA

Vedle tradic vytváří oddíl také jeho symbolika. I tady platí, že posiluje naši sounáležitost. Víme, jak hrdě nosí členové oddílu oddílová trička. Do symboliky nepatří jen věci vizuální, vždyť i mezi státními symboly je také státní hymna, takže k symbolice oddílů patří i různé oddílové hymny, pokřiky, hesla... Taktéž symbolika by měla být živá, změny ale prováděj s citem. Úspěšné světové firmy se často vyznačují právě tím, že jejich logo (tedy

symbol) je v průběhu času stále dobře rozpoznatelné a lidé si je s firmou spojují, a přitom nepůsobí zastaralé, zkosnatělé. Můžeš se podívat třeba na vývoj loga BMW nebo McDonald's.

Naše oddíly jsou tu především pro děti, tedy i symbolika by měla dobře sloužit právě jim. Znaky oddílu či skupiny by měly děti snadno zvládnout namalovat do svých zápisníků, hymnu nebo heslo si lehce zapamatovat. Tradice a symbolika oddílu by měly být hravé a zábavné, bude to dětem bližší, ale i tady opatrně, neměly by být směšné, jinak se s nimi děti neztotožní.

NEZAPOMÍNEJME NA RITUÁLY

Tradice i symbolika oddílu však nebude pořádně fungovat bez rituálů. Pořádání slibového ohně je tradicí, ale způsob, jakým jej zapalujete, jak členové předstupují a skládají svůj slib... to už je rituál. Pokřik patří mezi symboliku, ale pokud se jím pravidelně loučíte na konci akce, je to rituál. Každý oddíl má spoustu rituálů a mnohé jsou podobné, snad každý oddíl na táboře vyvěšuje státní vlajku. Jsou ale i rituály tajemné, zvláštní, netradiční. Někde si třeba děti, které složily slib, berou trochu popela ze slibového ohně na památku. Jinde zase na první jarní výpravě vítají vracející se slunko křtem u potoka, vedoucí každému chlístne trochu vody na předkloněnou hlavu a potvrdí jeho oddílovou přezdívku. Rituály jsou skutečně rozličné a budu rád, když mi napíšeš nějaké zajímavé, které provozujete u vás.

Ráma

NOVÝ PROSTOR PRO DISKUZI

V Pionýru potřebujeme mezi sebou diskutovat a řešit otázky, které se týkají ať už naší činnosti nebo spolkového života. A proto je tu nové pionýrské diskuzní fórum (forum.pionyr.cz), kde mohou diskutovat všichni starší 15 let, kteří jsou členy Pionýra a mají v RISPu nastaveného uživatele webu. Diskuzní fórum je určeno nejen k celospolkovým diskuzím, ale využít jej mohou také jednotlivé krajské organizace nebo pionýrské skupiny k diskuzi nad vlastními tématy...

JAK TO U NÁS NA FÓRU FUNGUJE?

Celé diskuzní fórum spravují administrátoři, kteří přidělují práva jednotlivým moderátorům (na úrovni Pionýra, KOP a PS) pro moderování určitého fóra. Moderátoři pak dohlíží nad férovou diskuzí a mají možnost příspěvky upravovat nebo mazat. Všichni přihlášení uživatelé mohou vytvářet nová témata a přispívat do existujících.

A JAKÉ BUDEŠ MÍT MOŽNOSTI TY?

Podle své role (např. instruktor, člen příslušné KOP) můžeš vidět odpovídající kategorie a fóra včetně těch svých krajských nebo skupinových. Kromě toho, že budeš moci zakládat témata a diskutovat, nabízí ti fórum i nějaké vychytávky. Například

v nastavení uživatele si můžeš nastavit podpis, avatar nebo jméno. To se potom bude zobrazovat u tvých příspěvků. Můžeš poslat někomu soukromou zprávu nebo si přidat téma mezi sledované (budou ti pak chodit e-maily o novém příspěvku), apod. Velkou výhodou je, že můžeš ke svému příspěvku připnout soubor (pozor max. o velikosti 2 MB) a nabídnout tak rovnou materiál k diskuzi nebo použití.

ROZJÍŽDÍME PRVNÍ DISKUZE

Diskuzní fórum může být i zdrojem inspirace na různé aktivity s dětmi nebo místem, kde si můžeme vzájemně poradit při řešení různých situací. V současné chvíli jsou tu diskuze:

- Ve fóru Poradna jsou teď v běhu témata TechSoup a Google Classroom.
- Ve fóru Námetý pro činnost je téma Jak na oddílovou činnost "na dálku".
- Ve fóru Diskuse mimo téma je téma Nápady na nové kategorie a fóra.

Tak pojďme na to. Stačí zadat forum.pionyr.cz, kliknout vpravo nahoře na tlačítko Přihlásit a zadat své uživatelské jméno a heslo na pionýrské stránky Pro členy. Pak už si můžeš vybrat téma, které tě zajímá, a pustit se do diskuze. Pokud budeš potřebovat pomoc při přihlašování nebo při používání diskuzního fóra, kontaktuj Vítu Ondráčka (vita@jmpionyr.cz) nebo Matěje Zíku (matej@pionyr.cz).

Anička

JAK NOVÉ PIONÝRSKÉ FÓRUM VYPADÁ?

The screenshot shows the Pionýr forum interface. At the top is the Pionýr logo and a search bar. Below is the 'Obsah fóra' section. It features a table with columns: OZNÁMENÍ, TÉMATA, PŘÍSPĚVKY, and POSLEDNÍ PŘÍSPĚVEK. The first row is for '!!! Pokyny k testování fóra !!!' with 7 topics and 36 posts. The second row is for 'Pravidla fóra' with 1 topic and 1 post. Below this is a section for 'VÝMĚNA' (Exchange) with a sub-section 'Nepřečtené příspěvky' (Unread posts). It lists 'Opatření na schůzkách a akcích' (1 topic, 4 posts) and 'Poradna' (2 topics, 2 posts). Green callouts point to the 'Kategorie' (Categories) and 'Fórum' (Forum) sections, and the 'Nepřečtené příspěvky' (Unread posts) section.

This screenshot is similar to the previous one, showing the Pionýr forum interface. It highlights the 'Přihlásit se' (Log in) button in the top right corner with a green callout. The 'Obsah fóra' section is also visible, showing the same table of topics and posts.



ENVIRO PRO ČINNOST 3: ovzduší a klimatická změna

Venku přitahuje a přibývá ráno, kdy za okny místo jasného slunce spatřujeme jen šedivou mlhu valící se městem. Je to tady zase – smogová sezóna. Co to ale znamená a kde se smog vlastně bere? A souvisí to nějak s klimatickou změnou? To jsou otázky, na které se pokusí odpovědět další díl našeho seriálu a o kterých si s dětmi můžete popovídat třeba i při online schůzkách.

OVZDUŠÍ

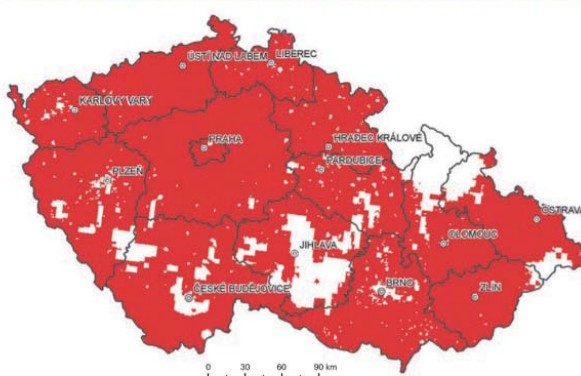
Byly to právě smog a touha po čistém ovzduší, které týden před sametovou revolucí vyhnaly do ulic na Teplicku na tisíce lidí a staly se tak předzvěstí pádu komunistického režimu v Československu. Od té doby se kvalita ovzduší hlavně díky investicím do filtračních zařízení výrazně zlepšila. Měření na mnoha místech ale každoročně stále překračují povolené limity, často i několikanásobně, a v porovnání s ostatními evropskými zeměmi máme ještě co dohánět.

Kvalita ovzduší se odvíjí od koncentrace škodlivých pevných částic a látek. Z hlediska dopadu na lidské zdraví jsou za nejvýznamnější znečišťující látky považovány jemné prachové částice PM_{10} a $PM_{2,5}$, karcinogenní uhlovodík benzo[a]pyren a oxid dusičitý. A právě velké množství těchto látek bývá příčinou vyhlášení tzv. smogových situací. Těch bylo v roce 2018 vyhlášeno celkem 22, 10 kvůli zvýšené koncentraci PM_{10} hlavně v únoru a březnu, a 12 kvůli vysokým koncentracím přízemního ozonu v červenci a srpnu.

Hlavními zdroji znečištění v celé ČR jsou lokální topeniště (zejména na uhlí), která produkují 98% benzo[a]pyrenu a jsou jedním z hlavních zdrojů prachových částic společně s uhelnými elektrárnami a tepelnými. Ve velkých městech, především v Praze a v Brně je pak významným znečišťovatelem doprava.

Dýchat čistý vzduch tak ani třicet jedna let po revoluci není standard. Přitom

Oblasti ČR s překročenými imisními limity pro ochranu lidského zdraví (se zahrnutím přízemního ozonu), 2018



Zdroj dat: ČHM

znečištěné ovzduší způsobuje onemocnění dýchacího ústrojí, srdce a cév a podle odhadů vede k přibližně 11 000 předčasných úmrtí ročně.

NENÍ SMOG JAKO SMOG

Slovo smog označuje spojení anglických slov smoke a fog, tedy kouř a mlha. Rozlišujeme dva typy smogu. Zimní (londýnský) vzniká při teplotní inverzi a je zpravidla způsoben vysokými koncentracemi pevných částic ze spalování fosilních paliv, ať už v průmyslových oblastech, místech s hustou dopravou či z lokálních topenišť. Oproti tomu letní (losangeleský) smog vzniká při spalování paliv za horkého počasí. Pokud je oblak spalin (především z dopravy a uhelných elektráren) vystaven intenzivnímu slunečnímu záření, dochází k tvorbě zdraví ohrožujícího přízemního ozónu.

KLIMATICKÁ ZMĚNA

Doprava, průmysl, energetika a další jsou odvětví, která v současnosti stojí nejen za znečištěným ovzduším, ale i za stále se prohlubující klimatickou krizí, proto je potřeba neskončit povídání jen u smogu, ale jít ještě o krok dál. A co že ta klimatická změna (nebo také klimatická krize, nouze) vlastně je? Změny klimatu nejsou nic nového, v minulosti se odehrály už několikrát. Nikdy ale nebyly tak rychlé jako dnes. Průměrná globální teplota vzduchu od začátku průmyslové revoluce, tedy za posledních 200 let, stoupla o zhruba 1 °C, a dále stoupá. Pro řadu lidí, rostlin i živočichů mohou být tak rychlé změny fatální a spoustu z nich už nyní ohrožují sucha, povodně, zvyšující se hladina oceánů a extrémní výkyvy počasí. Hlavní příčinou klimatické změny je zvyšování koncentrace skleníkových plynů v atmosféře, především CO_2 vzniklých při spalování fosilních paliv.

Abychom dostáli závazku Pařížské dohody (tedy udržet nárůst globální průměrné teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí), ke kterému jsme se stejně jako dalších 194 zemí světa v roce 2015 upsali, musíme se co nejdříve zbavit závislosti na fosilních palivech, tedy na uhlí, ropě a zemním plynu. Fosilní zdroje energie přitom využíváme každý den – když topíme, využíváme elektřinu, jezdíme auty (i auta na el. pohon zatím čerpají elektřinu z uhlí). Jakým způsobem toho dosáhnout, je v současnosti předmětem mnoha sporů. Je ale zřejmé, že bez systémových změn a ochoty politiků klimatickou krizi aktivně řešit, je šance na změnu jen malá.

SKLENÍKOVÝ EFEKT

Skleníkový efekt je přirozený jev, bez kterého by nebyl život na planetě možný. Skleníkové plyny pomáhají ohřívat Zemi tím, že pohlcují záření odrážející se od povrchu Země, a tím oteplují okolní vzduch. Lidská činnost, především spalování fosilních paliv a kácení lesů, ovšem skleníkový efekt zesiluje, což způsobuje globální oteplování.

Náměty na činnost:

Je třeba si uvědomit, že klimatická změna je komplexní problém. Naše snaha by v tomto směru proto měla být dlouhodobá, cílená a s dostatkem času na diskuzi. (Více o tom, jak učit o klimatu najdete např. v Mozaice 2019/20 č. 10). Následující aktivity by tak měly sloužit spíše jako vodítko či prostředek k diskuzi. Dobré nicméně je, že v malých obměnách se dají realizovat i distančně, takže hurá na ně! ☺

Skleníkový efekt snadno a rychle – pokus (zdroj: Sdružení TEREZA)

Cíl: pochopení a vyzkoušení toho, jak funguje skleníkový efekt

Věk: 1. a 2. stupeň ZŠ

Potřeby: tři zavařovací sklenice s provrtaným uzávěrem na závit, neprodyšná lepicí páska, tři nafukovací balonky různých barev, provázky na zavázání balonků, pumpička, půllitrová láhev skleněná, kypřicí prášek, ocet, brčko, digitální teploměr

Popis: Děti rozdělte do skupin nebo si pokus každý může vyzkoušet doma s rodiči. Pokyny jsou následující: Do víček vyvrtejte předem díрку, kterou potom půjde prostrčit konec teploměru (nejlépe digitálního, který měří rychle). Poté nafoukněte jeden balonek pumpičkou (v něm bude obsažen vzduch, který normálně dýcháme). Druhý balonek nafoukněte vlastním dechem (vydechaný vzduch obsahuje větší množství CO₂ než vzduch,

který dýcháme). Třetí balonek nafoukněte čistým CO₂. To uděláte tak, že do přibližně půllitrové láhve nasypete jedno balení kypřicího prášku a přilijete k tomu ocet (zhruba do poloviny objemu láhve). Rychle na hrdlo láhve navlékněte balonek a láhvi budete lehce třepat.

Poté postupně pomocí brčka vypustíte plyn z jednotlivých balonků do sklenic (brčko prostrčte otvorem ve víčku a poté ho rychle zalepte). Označte, jaký plyn je v jednotlivých nádobách. Ty pak umístíte někde na sluníčko a nechte je tam stát do následujícího dne. Druhý den nebo na další schůzce dokončete pokus tím, že provedete měření teploty v jednotlivých sklenicích skrz vyvrtnou díрку. (Teplota by měla růst se zvyšující se koncentrací).

Mezinárodní klimatická konference – rollová hra (zdroj: Sdružení TEREZA)

Cíl: poznání a pochopení různých pohledů na klimatickou změnu a jejich aktérů
Věk: 13+, min. 10 hráčů

Pomůcky: vytištěné materiály, balonky (nafukovací, pěnové, či jiné)

Popis: Každý jednotlivec nebo skupina (jestliže je více než 10 hráčů) si na začátku hry vylosuje jednu z rolí (Cestovní kancelář, Klimatická hlídka, Vláda Bangladéše, Pojišťovací agentura, Německá vláda, Vláda USA, Etiopická rolnice, Čínská vláda, Američanka v domácnosti, Česká vláda) a dostane popis své role, který si nastuduje. Na začátku hry pak každý napřed představí sám sebe a své zájmy, vedoucí představuje ve hře OSN. Dále vedoucí vysvětlí, že každá skupina musí každých pět minut vypustit své emise (balonky) do předem nakresleného kruhu uprostřed místnosti podle počtu uvedeného ve svém popisu. Poté vedoucí sdělí, že brzy následuje velká klimatická konference, přičemž: A. Skupiny se musí držet svých vlastních hospodářských, politických, ekologických či společenských zájmů. To znamená, že skupiny, které chtějí omezit své emise, musí jasně vysvětlit, jak tohoto cíle dosáhnou. B. Musí dojít k dohodě, jak by mohly být emise skleníkových plynů sníženy o nejméně 20%.

C. Skupiny zasažené klimatickými změnami by měly dostat finanční vyrovnání škod.

Následuje čas na vyjednávání a dohody mezi jednotlivými skupinami, který povede k naplnění těchto cílů. Každých pět minut vedoucí vyhlásí nové události, které ovlivnily jednotlivé skupiny (cesty, povodně, tornáda...). V druhé fázi hry následuje konference, kde každá skupina bude mít přesně dvě minuty na to, aby představila svá stanoviska. Konferenci moderuje vedoucí a jejím cílem



by mělo být představení společné dohody o snížení emisí. V poslední fázi následuje reflexe celé aktivity a diskuze o problému.

Kompletní popis aktivity, jednotlivých rolí atd. najdete na: ekoskola.cz/_files/userfiles/Materialy/9-Klimaticke-zmyny.pdf (str. 118)

Jak čistý vzduch je v mém okolí?

Cíl: zjistit, jaký vzduch dýcháme a co je to smog

Věk: 2. stupeň ZŠ

Popis: Zadejte dětem za úkol např. do příští online schůzky, aby si vyhledaly, kde je v jejich okolí měřicí stanice ovzduší (např. na portal.chmi.cz, nebo v aplikaci SmogAlarm), jaké znečišťující látky se v ní měří a zda jsou zde překročeny nějaké limity. Na (online) schůzce pak můžete porovnat nejen různé měřicí stanice, ale také údaje z různých dnů a fází dne a popovídat si o tom, co znečištění ovzduší způsobuje, jak v něm chránit sebe i blízké (krátké, ale intenzivní větrání, omezit fyzicky namáhavé aktivity venku hlavně ráno a večer, nepřetápět byty...) a jak proti němu bojovat (využívat MHD místo aut, topit kvalitním topivem atd.)

Více námětů:

Dokument Krajina v tísni

Online kurz pro pedagogy o klimatické změně (zdarma): kurz-klimazmena.clovekv-tisni.cz/

Web: www.faktaoklimatu.cz (spousta grafů a materiálů ke klimatické změně)

Web: www.klimatickakoalice.cz (základní info o změně klimatu přehledně).

Zdroje:

Zpráva o stavu ŽP, Znečištění ovzduší v České republice (dokument Hnutí Duha), projekt Ekoškola.

Tírís

HLAVNĚ TO NEZABALIT II.

Přinášíme dalších pár příkladů toho, že i při všech současných omezeních může činnost pro děti pokračovat, když vedoucím nechybí nadšení.

KDYŽ NEMŮŽEME NA VÝLETY DO PŘÍRODY SPOLU, TAK ALESPŮŇ KAŽDÝ ZVLÁŠTĚ

„Přijďme o Podzimáky, výpravu, která je za celý rok nejvíce turistická. Nebudeme moci chodit na různé výlety do přírody a objevovat nové kouty České republiky, jak jsme zvyklí...“ To vše nám běželo hlavou na začátku karantény. A tak jsme si položili otázku: „Co dělat, abychom přiměli děti chodit na výlety do přírody, i když nebudeme spolu?“ A v tu chvíli se zrodil nápad výzvy a vznikla „Severácká desítka“. Cíl výzvy je jednoduchý. Ujít za týden alespoň 10 kilometrů. Tuto výzvu jsme pro snadné porovnávání založili v Endomondu, což je webová i mobilní aplikace. Kilometry lze zaznamenávat během chůze, nebo následně ručně přidat v aplikaci. Během výzvy posíláme rodičům tipy na zajímavé výlety v okolí klubovny, na které se mohou vydat. Výzva běží čtyři týdny a nejlepší účastníci již mají nachozeno skoro 150 kilometrů. S podobným porovnáváním aktivity pak plánujeme pokračovat i po skončení karantény, v novém roce ale budeme bohužel muset změnit platformu, protože Endomondo v prosinci skončí. Podobných aplikací je ale dost, a tak věřím, že se nám podaří nachodit ještě spoustu kilometrů.

Lucka - 10. PTO Severka Brno



DETEKTIVKA NA NAUČNÉ STEZCE

Koronavirus uvěznil doma i nás, vedoucí PS Chomutov, a tak bylo dost času na brouzdání po internetu a hledání inspirace. On-line komunikace je fajn, ale není nad procházku na čerstvém vzduchu. Jak ale v této době vyrazit „společně“ za dobrodružstvím? Na řešení nás navedl facebookový příspěvek od Radovana Mlejníka a bylo rozhodnuto. Vytvoříme hru venku po trase a vytáhneme děti ven. Zvolili jsme trasu po naučné stezce po československých opevněních na vrch Kočičák. Se souhlasem zřizovatele stezky jsme pro tuto trasu vytvořili příběh detektivního pátrání. Účastník se stává detektivem a vyšetřuje krádež náhrdelníku. Na jednotlivých stanovištích pátrá po důkazech a také projde malým dopravním kvízem. V závěru hry se ukáže, jak se při detektivní práci osvědčil. Pokud si vedl dobře, odhalí pachatele.

Hru jsme umístili a nechali volně k dispozici na 14 dní. Zároveň jsme v místních skupinách na Facebooku na tuto hru upozornili. Naše zpětná vazba je zajištěna pomocí vyplnění on-line formuláře. Dobrá zpráva je, že 100% účastníků si vedlo dobře a pachatele odhalili. Drobné zklamání je, že účast je zatím relativně slabá. Věříme ale, že na to má vliv špatné počasí a do konce hry se ještě účast zvýší. Dalším faktem je, že ne všichni vyplní on-line formulář. O pár účastnících jsme se tak dozvěděli náhodou.

Ondra a Týnka - PS Chomutov



VÁNOČNÍ CHARITATIVNÍ SBÍRKA LZE USPOŘÁDAT I PŘI COVIDU

Vánoční sbírka je už naše tradiční akce. Před 12 lety jedna z maminek oddílu Klubíčko, který pracuje s maminkami a batolaty, přišla s myšlenkou na vánoční dárky pro obyvatele Domu sv. Zdislavy v Plzni. Začali jsme proto vždy v prosinci vybírat hračky, knihy a hry, které jsme potom dětem vezli pod stromček. Protože je to azylový dům pro maminky s dětmi, které nemají jinak střechu nad hlavou, vždy jsme se setkali s díky. V loňském roce nás prosili, že mají na hračky sponzora, ale nedostává se jim hygienických pomůcek. A tak jsme sbírali papírové kapesníky, utěrky, vlhčené ubrousky atd. Protože je vše nyní vinou covidu zpomalené, začínáme letos sbírat už v listopadu, abychom měli vše včas na Vánoce připravené. Realizace probíhá tak, že sbírku nahlásíme na městský úřad, plakáty dáme na webové stránky města a necháme akci hlásit z městského rozhlasu. Dále o akci informujeme v okresním tisku, kde nám rádi otisknou informace. Na sběrná místa do MŠ, do školní jídelny a do novinového stánku pak dáme koš a dostatek velkých igelitových pytlů. Průběžně naplněné pytle vozíme do klubovny a před štědrým dnem zatelefonujeme do Domu sv. Zdislavy, domluvíme si termín a čas, kdy máme věci přivést, a sbírka je u konce. Nakonec ještě do městského rozhlasu necháme vyhlásit pro všechny dárcce poděkování.

Vlasta Vasková - PS Hrádek



HRÁLO NÁM DO KARET POČASÍ, 195 SOUTĚŽÍCÍCH JSME ALE NEČEKALI

Běžně pořádají několik velkých akcí pro veřejnost do roka, během koronavirové epidemie si ale museli poradit jinak, a tak vymysleli bezkontaktní hru Poklad skřítky Všeználka. A měli úspěch. Během devíti dnů o poklad bojovalo 195 soutěžících a velký zájem byl i o materiály ke hře ve facebookové skupině Pionýra. Jak probíhaly přípravy hry a čím si organizátoři vysvětlují její úspěch? Zeptali jsme se tvůrkyně hry Pavly Hrubé z PS Safír Kdyně.

Vaše bezkontaktní hra měla velký úspěch a zúčastnila se jí i široká veřejnost – čím si to vysvětlujete? Naplnilo to vaše očekávání?

Musím přiznat, že takovou účast jsme nečekali. Koncem května jsme pořádali „Kouzelnou truhlu“ což byla stopovačka po městě, kterou si zahrálo asi 70 dětí. Něco obdobného jsme tedy čekali i nyní a připravili jsme si podle toho i ceny. Už po prvním víkendu bylo jasné, že výsledné počty budou úplně jinde, a rychle jsme se pustili do přípravy dalších cen, které bylo nutné doplnit. Hrálo nám do karet pěkné počasí, jednoduché zadání a v neposlední řadě také atraktivní cíl celé trasy. Zřícenina hradu Rýzmberek je totiž oblíbeným výletním místem a v podzimních barvách jí to opravdu sluší.



Pověz mi, o čem hra je a na jakém funguje principu?

Na krátké trase vedoucí k hradu Rýzmberek bylo umístěno deset nenáročných přírodovědných otázek. U každé z možností bylo v závorce uvedené písmenko a ze správných odpovědí si pak děti poskládaly heslo. To stačilo říct u výdejního okénka Rýzmberské hradní hospůdky a ochotná obsluha jim předala zaslouženou odměnu. Pokud si někdo nemohl nebo nechtěl ceny vyzvednout v otevírací době hospůdky, bylo možné také zadat výsledné slovíčko na webu PS Safír. Slovem „MUCHOMŮRKA“ se odemkla fotonápořádka k pokladu, který byl ukrytý

v uzavíratelném boxu pod hradním mostem. Této možnosti ale využilo jen 26 dětí, což je jen malá část z celkového počtu 195 soutěžících. Hrát bylo možné od soboty 24. října až do první listopadové neděle, takže se rodiny s dětmi příliš nepotkávaly a nebyl tedy problém dodržovat aktuální vládní opatření.

Vzpomeneš si, kolik času zabraly přípravy a kolik vedoucích bylo potřeba?

Nejvíce času zabralo vymyšlení nenáročných otázek, které opravdu zvládnou i nejmenší děti. Pak následovala grafická úprava plakátů, tisk na A3, laminace a vyvěšení. Zbytek už byl tedy snadný a stačili na to v pohodě dva vedoucí. Další se pak starali o doplňování cen, komunikaci s hradní hospůdkou a následné sundání plakátů. Celkem se na hře podílelo pět organizátorů, ale v případě nouze by to zvládnul i jeden. ☺

S akcemi pro veřejnost máte zkušenosti, co byste poradili těm, kteří podobnou hru či jinou akci plánují uspořádat ve svém okolí?

PS Safír pořádá za běžných okolností 12 akcí pro veřejnost ročně, z nichž největší je Pohádkový les. Na jeho organizaci je potřeba asi 50 lidí, dostatek cen pro cca 450 dětí a přípravy zabere týden. Oproti tomu je náš bezkontaktní Poklad skřítky Všeználka skutečnou procházkou růžovou zahradou.



Vše se dá zvládnout během týdne, potřebujete minimum materiálu i lidí. Každá akce pro veřejnost se ale neobejde bez podpory města, dobrých vztahů s majitelem objektu a v našem případě i provozovatelem prodejního stánku. Potřebujete také jednoduché stručné a jasné zadání, líbivou grafiku a ideálně také úkoly, které zvládne i ta nejmladší věková skupina. Dřív jsme tiskli a roznášeli po městě desítky plakátů, dnes si vystačíme s jedním a propagaci jedeme čistě s pomocí naší facebookové stránky, kterou aktuálně sleduje 1237 lidí.

Máte v plánu i další podobné akce?

V listopadu na soutěž navázaly online Výzvy skřítky Všeználka, které mohou děti plnit z pohodlí svých domovů. Tento měsíc mají za úkol vyfotit výzdobu svého pokojíčku, vydlabanou dýni, nakresleného kamaráda pro veverku Rozárku a vlastnoručně udělaný výrobek z podzimních přírodnin. Všechny fotky je možné vkládat přímo pod plakátek na Facebooku PS Safír Kdyně, nebo na Instagramu pod hashtagem #vseznalkovavyzva. Na konci měsíce vybereme ty nejlepší a odměníme je pěknou cenou.

Na období kolem Vánoc právě vymýšlíme zase něco nového. Pokud vše půjde podle plánu, měla by to být noční zážitková hra pro rodiny s dětmi, ale ještě nemáme vybranou trasu a vymyšlené všechny úkoly. Pro příští rok máme v záloze ještě pár nápadů, které, doufejme, už nebudeme potřebovat a vše se zas vrátí do starých kolejí.

ptala se Tirís

odkaz pro stažení podkladů ke hře najdete na mozaika.pionyr.cz

UKLÍZEČKA MŮŽE BÝT HRDINKA

„Když se nebudeš učit, bude z tebe uklízečka!“ „Kdo bude zlobit, dostane za trest mytí záchodů!“ „Nechci umývat nádobí, chci si hrát.“ Podobné výroky asi každý z nás zaslechl a mohou nám připadat logické. Skrývají se za nimi ale různé stereotypní předpoklady a předsudky spojené s úklidem a lidmi, kteří ho vykonávají. Jak se to týká nás v Pionýru?

Podívejme se nejdřív na to, jak se k úklidu a podobným činnostem staví společnost, která ovlivňuje nás i děti. Tato práce je vnímána jako podřadná, špinavá, nudná. Velkou část péče o domácnost mají na starost ženy a nejsou za ní placené. Placené pozice často zastávají skupiny znevýhodněné na trhu práce (starší ženy, samoživitelky, Romové, cizinky). Noviny zrovna neplní články o ženách, které v nemocnicích perou prádlo nebo uklízejí infekční oddělení. Asi netřeba vysvětlovat, že jde o práci nepostradatelnou a hodnotnou.

I v Pionýru se snadno stane, že se pro činnosti vytvoří dvě pomyslné škatulky „hlavní zábava“ a „nutné zlo“. Jak tomu předcházet? Přistupujme ke hrám tak, že jejich součástí je i úklid používaných věcí. Ke společné věci patří vaření a mytí nádobí. Vyhradme v programu na obslužné činnosti dostatek



času a mluvme o nich. Stejně jako někdo musí vymyslet a koordinovat etapovku, ani popelnice se sama nevyveze. Přemýšlejme, jak do těchto činností průběžně zapojíme všechny děti a dospělé. Nedávejme je za trest dětem ani instruktorům a vedoucím. Naopak vykonání takových úkolů oceňujme, stejně jako třeba sportovní výkony. A hlavně, snažme se nepřenášet naše nelibé postoje na děti. Úklid klubovny s kamarády může být přece zábava. Zkusili jste si při něm někdy

společně zazpívat nebo zahrát Slovní fotbal? Každý zkušený pionýr ví, že společné mytí nádobí je skvělá příležitost k prohloubení vzájemného vztahu a k rozhovorům o smyslu života, vesmíru a vůbec.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ:

- Jaký je váš vztah k úklidu? Promítá se nějak do vašeho zapojení v Pionýru a do práce s dětmi?
- Které činnosti jsou u vás v oddíle/na táboře/v PS neoblíbené? Které jsou málo viditelné (lidi možná ani nevědí, že je někdo dělá)?
- Rozděluje si tyto činnosti mezi sebe fěrově (z hlediska genderu, míry odpovědnosti a stresu, času apod.)?
- Jak konkrétně můžete tyto činnosti zviditelnit a vyzdvihnout jejich přínos?

Bára Nechanická, Káťa Slezáková

INSPIRACE Z KALENDÁŘE

6. PROSINCE 1774

ZAVEDENÍ POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Školní docházka je teď hodně citlivé téma. Chvilí jsou školy otevřené, chvíli zavřené, pak zas otevřené jen pro někoho... Dnešní situace je tak dobrým „oslím můstkem“ k povídání o tom, že ani v minulosti nebyla školní docházka zdaleka samozřejmost. Jako povinnost pro děti ve věku 6 až 12 let ji zavedla až Marie Terezie, která 6. prosince 1774 vydala Všeobecný školní řád.



10. A 11. PROSINCE

SVĚTOVÉ DNY LIDSKÝCH PRÁV A DĚTSTVÍ

Hned po sobě, 10. a 11. prosince, následují dva pro nás důležité dny, i když o jejich významu si třeba na online schůzkách budeme povídat spíše až se staršími dětmi. Den lidských práv (10. 12.) je výročním přijetím Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN v roce 1948. Světový den dětství (11. 12.) pak připomíná založení Mezinárodního dětského fondu neodkladné pomoci (UNICEF). Byl založen na pomoc dětem po 2. světové válce a od té doby pomáhá strádajícím dětem na celém světě.



14. PROSINCE 1924

PRVNÍ MĚSTSKÝ VÁNOČNÍ STROM

Jak kdo slaví Vánoce? To bude určitě jedno z častých témat prosincových schůzek s dětmi. Hodí se k tomu například datum 14. prosince, kdy byl rozsvícen první městský vánoční strom v celé republice. Bylo to v roce 1924 na náměstí Svobody v Brně. A když budete u toho, připomeňte dětem Výzvu pro všechny – Babi, dědo, vyprávějte, která je přivede k prarodičům a vyprávění o Vánocích v době, kdy oni byli dětmi.



ZVEŘEJŇOVÁNÍ INFORMACÍ

Pro tuto Mozaiku jsme jako téma měsíce zvolili práci s informacemi a především jejich zveřejňování. Není to žádná náhoda, s koncem roku se totiž blíží také evidence, při které na všech úrovních našima rukama projde veliké množství různých informací. Většina z nich je do nějaké míry chráněna pravidly pro ochranu osobních údajů a některé se promítají také na veřejně dostupných webových stránkách. Ono se třeba může zdát, že když má nějaký vedoucí v RISPU staré telefonní číslo, nic moc se neděje. Ale když se toto číslo zobrazuje jako kontakt na oddíl na webu, kde si ho najde nějaký rodič, který by rád přihlásil

dítě, ale místo toho se dozví, že číslo neexistuje, je to docela škoda...

S ohledem na prostor věnovaný aktuálním aktivitám je sice téma tohoto měsíce pojaté skromně, ale i tak snad nabízí zajímavé čtení a užitečné informace. Konkrétně pro vás máme připraveno následující:

Zeptali jsme se na apatyce – Anketa na této stránce odpovídá na otázky pohlížející na zveřejňování informací z odlišných úhlů.

Evidence 2021 se blíží – Připomínka evidence a několika věcí, na které je dobré při ní pamatovat – a k tomu jedna nabídka. Čtěte na str. 22.

Nezapomínejme na ochranu osobních údajů – Připomenutí důležité součásti práce s informacemi a také pionýrské webové stránky, která je jí věnovaná. Čtěte na str. 22.

Jak propagovat v současné situaci? – Aktuální podivná situace, kdy se oddíly přímo nescházejí, akce neprobíhají, nejsou fotky, činnost není vidět, vyvolává otázky ohledně propagace. Nabízíme jeden pohled na ni. Čtěte na str. 23.

Jakub

ZEPTALI JSME SE NA APATYCE

Téma zveřejňování informací se týká nás všech. I proto jsme se na něj ptali účastníků Pionýrské apatyky. A protože je to téma široké, nabídli jsme jim dvě otázky, každou z trochu jiného soudku:

- 1) Víte o tom, že si můžete v RISPU upravovat údaje, které jsou zveřejněny např. na www.pionyr.cz? A děláte to?
- 2) Jak komunikujete s veřejností? Co zveřejňujete např. z akcí a výprav?

BLÁŽA JIŘÍČKOVÁ, PS PLŠI



- 1) V RISPU jsem se s tímhle zatím nesešla. Nevím o tom, že jsou informace z RISPU vidět i jinde.
- 2) Máme webové stránky, kam občas dáváme věci, hlavně ale dáváme zprávy před akcemi i po nich na skupinovou facebookovou stránku, kde je i rodiče sledují, komentují a jsou z toho nadšení.

JAN ŠAŠEK, PS TULÁCI



- 1) Vím o tom, ale s RISPEm se moc nekamarádím...
- 2) Z každé akce se snažíme, aby byla nějaká zpráva hned, takže přes mobil na facebook, potom vždycky někdo zpracuje krátkou reportáž, kterou dáváme na webovky, kde máme i odkaz na fotky na Rajčeti, a na to zase odkážeme i na facebooku

KATKA KROOVÁ, PS MÍR DOMAŽLICE



- 1) Tak to popravdě nevím, ale na tyhle věci nás vždycky upozorňuje Dáša (pozn.: vedoucí PS), když je potřeba něco takového udělat. Zatím jsem to nedělala.
- 2) Máme facebookovou stránku, mám dojem, že na to v dnešní době lidé nejvíc slyší, docela jede i Instagram, ale facebook je největší lákadlo. Z výprav většinou vybereme pár hezkých fotek, napíšeme k tomu několik řádek, když to jde, snažíme se natočit i video, aby lidi dobře pochopili, o co vlastně při těch aktivitách jde, takže taková ochutnávka.

LUCKA SVOBODOVÁ, PS VYSOČINA SVITAVY



- 1) Ne
- 2) Máme stránku na Facebooku, snažíme se i do Mozaiky občas něco poslat. Například letos u nás na táboře natáčela svitavská kabelovka.

KATKA JACHYMČÁKOVÁ, 17. PS KARVINÁ



- 1) V RISPU údaje měním, jednou za čas to kontroluju a aktualizuju.
- 2) Využíváme místní zpravodaj, taky facebookovou stránku i webové stránky, ale tam toho vkládáme méně, hlavně fotky po akcích. Facebook v tomhle směru vede.

JIŘÍ PERKNER, PS CHOMUTOV



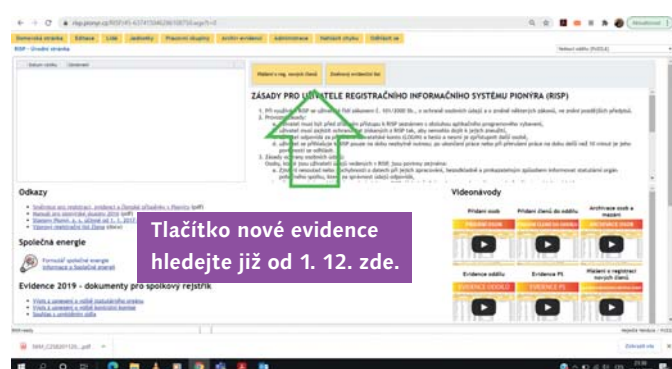
- 1) Ano, do RISPU chodím, pracuju s ním a myslím, že naše skupina tam má všechny údaje, které by skupina měla mít. Průběžně je aktualizuju.
- 2) Máme facebookovou stránku, protože mladá generace se mi vysmála s nějakým webem. Máme navíc pro každý oddíl messengerovou skupinu, kam se mohou připojit i rodiče. Na facebook dáváme z každé akce fotky, samozřejmě z táborů. Já osobně bych byl rád, kdyby nám i ten web lépe fungoval, ale to by se o něj musel někdo starat... A na ten Facebook chodí všichni.

EVIDENCE 2021 SE BLÍŽÍ

Se začátkem prosince přichází vhodný čas pro přípravu evidence, jako každý rok nám RISP umožňuje si evidenci pro rok 2021 připravovat dopředu. I s ohledem na toto složité období se vyplatí začít s ní co nejdříve, tedy především s komunikací s dětmi a rodiči, nejen o tom, co skupina plánuje.

NEJDE JEN O LIDI, ALE I O INFORMACE

V průběhu evidence prosím nezapomínejte na kontrolu údajů o jednotce, funkcionářích a adresách, myslíte na to, že jsou tyto údaje zveřejněné třeba i na webu mezi kontakty na skupiny a je dobré mít všechny informace aktuální. A stejně to platí i pro oddíly, pokud počítáte, že např. budete měnit čas schůzek. Nikdy nevíte, kdo se právě o váš oddíl bude zajímat.



NEZAPOMÍNEJTE NA AKTIVACI ČLENŮ

Další klíčovou záležitostí je doplnění e-mailů všech instruktorů i vedoucích, tak aby byli schopni přihlásit se třeba do E-mošky nebo Přihlašovny, nezapomeňte jim také aktivovat v detailu osoby Uživatele webu. V případě dotazů se obraťte na wendy@pionyr.cz.

A nezapomeňte na příležitost, o které jsme vám už psali v říjnové Mozaice – během Evidence je ten pravý čas. ☺

VYUŽIJTE PŘÍLEŽITOSTI PRO NOVÉ DĚTI

Pro všechny nově registrované děti máme zdarma připravený startovací balíček, což je krásná příležitost nejen k propagaci. Aby to stávajícím členům nebylo líto, nabízíme startovací balíček i pro ně, pro ty ale za symbolickou cenu. Balíčky jsou již nyní k dispozici na E-mošce.

STARTOVACÍ BALÍČEK

Součástí balíčku je vak na záda a placka s logem Pionýra, které si můžete vybrat v několika barvách, vyberete tak pro kluky i holky, dále reflexní páska, leták O Pionýru, propiska, blok a v neposlední řadě zápisník Ideály do kapsy. Úkoly z něj mohou děti plnit i doma. Celý balíček si můžete podle libosti doplnit vlastními propagačními materiály nebo k nim přidat další pionýrské věci z E-mošky. Všechny děti balíček jistě potěší.



Vendy

NEZAPOMÍNEJME NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Když je řeč o zveřejňování informací, ať už jde o fotky z akce na facebooku nebo kontaktní údaje vedoucích ukládané do RISPu a promítající se dále na webu, stále musíme mít na paměti, že jde o osobní údaje podléhající ochraně. Proto je velmi důležitá...

PRÁCE SE SOUHLASY

Abychom mohli s osobními údaji nakládat, musíme k tomu mít písemný souhlas osoby, které se týkají (v případě dětí samozřejmě souhlasy udělují jejich zákonní zástupci). Ten musí říkat nejen to, že smíme údaje použít, ale také k čemu. Takové souhlasy jsou běžně součástí například přihlášek, registračních listů apod. Ale pozor, souhlas nesmí být nikdy vynucený (např. kdo nesouhlasí s focením, ten nesmí na akci jet) a musí být odvolatelný.

ZABEZPEČENÍ ÚDAJŮ

Především důležité údaje, jako jsou data narození, adresy bydliště, kontaktní informace,

musejí být dostatečně zabezpečeny. V opačném případě bychom si (i dalším lidem, jimž údaje patří) mohli zadělat na řadu nepříjemností – od otravných telefonátů s neodolatelnými nabídkami, až po extrémní případy jako je zneužití k finančním podvodům či krádež identity.

Nejde přitom o to být počítačový mág, ale o dodržování jednoduchých pravidel, jako nepůjčovat nikomu hesla, pracovat s údaji na prověřených zařízeních, nenechávat citlivé dokumenty jen tak někde povalovat a podobně. Pomáhá také co nejvíce používat RISP, který je zabezpečený a je průběžně pod dohledem.

VÍCE NA WEBU

Znovu proto připomínáme internetovou stránku věnovanou práci s osobními údaji v Pionýru (pionyr.cz/nastenka/řízení/práce-s-osobními-údaji) která dává základní informace a rady – přímo Pionýru na míru šitá pravidla pak stanovuje **Směrnice pro registraci členů a členské příspěvky, evidenci členů a dalších osob účastnících se činnosti spolku Pionýr, o ochraně osobních údajů a nakládání s nimi**. Rozhodně se vyplatí ji znát...

Jakub

JAK NA PROPAGACI V DNEŠNÍ SITUACI

Aktuální situace nám přerušila běžný chod skupin a oddílů. Schůzky i výpravy se nemohou konat, tudíž z nich nejsou fotky a normálně používané komunikační kanály již nemají svůj běžný obsah. Jak uchopit současnou situaci z propagačního hlediska a využít ji ve svůj prospěch?

HLAVNĚ NEPOLEVIT

Všeobecně mohou být ke krizovým situacím dva přístupy, buď takovou situaci můžeme vnímat jako problém, nebo k ní můžeme přistupovat jako k výzvě ke zlepšení nebo ke změně. Věřím, že ten druhý způsob je pionýrskému myšlení bližší, či dokonce mu přímo odpovídá. Jak tedy proměnit naši komunikaci ke světu v současnou situaci?

Předně je třeba nepolevit. Stejně jako to platí pro činnost samotnou, tak to platí pro komunikaci s veřejností a okolím skupiny nebo oddílu. Je třeba udržet kontakt jak se členy, tak s rodiči a v neposlední řadě i s celou veřejností v našem okolí. Abychom toho mohli docílit, je nutné zvolit vhodné kanály, tedy cesty nebo, chcete-li, prostředky, kterými komunikace probíhá. Zvolené kanály budou hodně záviset na konkrétní situaci skupiny nebo oddílu. Máte-li nástěnku před klubovnou na málo frekventovaném místě, je naivní si myslet, že ji někdo uvidí, pokud k ní cíleně nepůjde (námět na hru?). Naopak pokud máte nástěnku vedle jediného obchodu s potravinami v širokém okolí, nejspíše ji uvidí většina obce.



KANÁLY, PROSTŘEDKY, NÁSTROJE...

Jaké kanály jsou dnes k dispozici? Pro komunikaci s veřejností jsou to hlavně sociální sítě mezi kterými převládá Facebook a Instagram. Na Facebooku je důležitá stránka vaší skupiny nebo oddílu (nezapomeňte, že pro lepší dosah je vhodné ji nastavit jako veřejnou), pokud ji sledují rodiče. Dále rozličné skupiny lidí z blízkého okolí (všelijaké rodičovské nebo místní skupiny), kam můžete sdílet vlastní otevřené akce nebo náměty na činnost s dětmi. Na Instagramu není tolik možností, zde je třeba spoléhat na pravidelný a dobrý obsah na stránce skupiny nebo oddílu. Obecně

platí, že příspěvek na sociálních sítích by měl být výstižný a krátký s několika smajlíky a nejlépe doplněný obrázkem nebo krátkým videem. Dále můžete použít nástěnku, nebo plakáty na frekventovaných místech (v této situaci to mohou být jiná místa, než je běžné, funkční mohou být okolí dětských hřišť, obchodů s jídlem a veřejná zeleň, hlavně parky. Naopak před školou moc lidí neoslovíte.). Nezanedbejte aktuálnost vlastních webových stránek, mohou sloužit jako místo, kde budete mít všechny aktivity přehledně napsané a z ostatních kanálů na ně budete odkazovat. A v neposlední řadě se ukazuje jako funkční nezapomínat na starý dobrý místní tisk a další místní sdělovací prostředky, pokud stále fungují. Pro komunikaci s rodiči se stále vyplácí používat e-mail.

CO ZVEŘEJŇOVAT?

A co do vybraných kanálů dávat? Hlavně své vlastní aktivity. Základ je udržet

v lidech povědomí o vlastní existenci, připomínat, že činnost pro děti vytváříte, i když se s nimi nepotkáváte. Dále je dobré rozšířit některé aktivity tak, aby se mohly zapojit i děti mimo oddíl. Rodiče ocení tipy na aktivity a pracovní listy, stejně tak jako důvod pro vycházku. U plakátů a příspěvků nezapomeňte dávat najevo příslušnost k Pionýru, ať už znakem nebo alespoň slovně. Fotky z online schůzek jdou pořídit klávesou Print screen a poté se připojit s dětmi a jejich aktivitami pochlubit. Dále je možné jako součást některých úkolů dát pořízení a zaslání fotky dětmi. Také je vhodné zůstat konzistentní a spíše než hromadu příspěvků najednou sdílet věci postupně po jednotlivostech. Každopádně ať už si vyberete jakékoliv kanály, zůstaňte aktivní a nepolevte. Jak jsem psal výše, doba není lehká, ale našemu pionýrskému myšlení by neměla být překážkou nýbrž výzvou!

Radovan

68. pionýrská skupina Lvičata
19. říjen v 16:00

Konec s nudou! Vytiskněte dětem následující a pak jim už kdykoliv stačí si jen dvakrát hodit kostkou 🎲, a hned je tu nápad, do čeho se pustit. Nápad dáváme k dispozici komukoliv - ke stažení a tisku z pdf jsou k dispozici zde: <https://bit.ly/pionyr-se-nenudi>

PIONÝR SE NIKDY NENUDÍ

Hod si dvakrát obyčejnou kostkou a pusť se do činnosti, která ti padla.

- Napiš krátkou pohádku
- Zavolej kamarádovi
- Upeč koláč
- Uspořádej čajový dýchánek
- Postav si vlastovku
- Nauč se novou šifru

- Nakresli autoportrét
- Napiš kamarádovi dopis
- Vyrob domácí limonádu
- Zahraj si piškvorky
- Vytvoř zvířátko z přírodnin
- Nauč se skládat origami

13 954
Oslovení lidé
0 % z propagovaných příspěvků

13 954 organicky 0 placených

1 095
Zájem o příspěvek

181 Reactions	17 Comments
15 u příspěvku	1 u příspěvku
166 u sdílení	16 u sdílení
69 Shares	827 Clicks
69 u příspěvku	476 kliknutí na fotky
0 u sdílení	40 kliknutí na odkaz
	0 kliknutí na přehrávání

STOJÍ TO ZA VYZKOUŠENÍ

Součástí vložených listů pro děti tady v Mozaice byla i aktivita „Pionýr se nikdy nenudí“ (házení kostkami pro výběr aktivity), která původně vznikla pro děti z naší 68. PS Lvičata. Kromě toho, že jsme ji poslali jim a vyšla také v Mozaice, tak jsme ji sdíleli i na pár dalších místech: třeba ve facebook skupině Sprátelené oddíly – oddíloví vedoucí – pedagogické inspirace, hlavně ale v „sousedských“ facebook skupinách u nás na Praze 8 (Libeň, Karlín, Kobylisy), ve kterých je několik tisíc lidí. Výsledek? Kromě spousty pozitivních reakcí a lajků to lidé začali sami sdílet dál.

Tenhle příspěvek s obrovským nápisem „Pionýr“ tak vidělo na facebooku skoro 14 tisíc lidí, přes tisíc s ním nějakým způsobem interagovalo (kliknutí, sdílení, lajky), z toho 500 z nich si otevřelo samotný dokument a skoro 100 z nich si ho stáhlo v pdf od nás z webu. To všechno bez koruny vydané na reklamu, jen tak, tím, že jsme dali k dispozici náš výtvar a trochu ho popostrčili ven.

Podobné lokální sousedské skupiny určitě existují i u vás – tak se je nebojte občas využít k propagaci svých aktivit.

TIP NA DÁREK PRO MALÉ I VELKÉ

DĚTI I DĚDY POTĚŠÍ NOVÁ TRIČKA Z EMOŠKY!



PES JOGÍN ZACVIČÍ S DĚTMI
V BÍLÉ BARVĚ, VE VELIKOSTECH
PRO 6 AŽ 12 LET.



DOPLNILI JSME ZÁSoby
TRIČEK „NOČNÍ TÁBOR“.
DOSTUPNÉ V PĚTI BARVÁCH,
VE VELIKOSTECH PRO 6 AŽ 12 LET.



SOUHVĚZDÍ PIONÝR
V ČERNÉ BARVĚ, VELIKOSTI S AŽ XXL.



PIONÝR - ZNÁMKA KVALITY
V MODRÉ A ZELENÉ BARVĚ,
VELIKOSTI S AŽ XXL.

OBJEDNÁVEJTE NA [EMOSKA.PIONYR.CZ](https://emoska.pionyr.cz).